

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان شهدای سلامت نی ریز

سنگهای صفراوی

تهیه کننده: شهناز بنان

کارشناس پرستاری

تاریخ تهیه: بهار 1401

تاریخ بازنگری: بهار 1404

منبع: برونوسودارث 2014

تایید کننده: دکتر محمد رضا صاکی جراح عمومی

سنگهای صفراوی چگونه تشکیل می شوند؟

کیسه صفرا، محل ذخیره مایعی به نام صفرا است که توسط کبد ساخته می شود. مجاری صفراوی، صفرا را به روده کوچک (محلی که صفرا به هضم چربیها کم ک می کند) منتقل می کند. اگر مواد شیمیایی سازنده صفرا نا متعادل شوند، سنگهای صفراوی شکل می گیرند. وقتی سنگی در کیسه صفرا وجود داشته باشد ممکن است بیمار علامتدار و یا بی علامت بماند. اگر سنگ به طرف خارج کیسه صفرا حرکت کند ممکن است باعث درد یا عفونت شود.

چه کسی دچار سنگهای صفراوی می شود؟

ابتلا در برخی افراد (موارد زیر) بیشتر است:

- خانمها بخصوص آنهایی که حامله شده اند و خانمهای چندزا که زایمانهای مکرر داشته اند.
- فامیل درجه اول مبتلایان به سنگهای صفراوی
- افرادی که اضافه وزن دارند یا چاق هستند.
- افرادی که وزن خود را سریع کم می کنند.
- خانمهایی که قرص ضد حاملگی استروژن دار مصرف کرده و یا درمان هورمونی جانشین دریافت می کنند.
- افرادی که مواد پرکالری به خصوص چربی مصرف نموده و یا تری گلیسیرید (نوعی چربی) آنها افزایش پیدا کرده است.

• مصرف داروهایی مانند کلوفیبرات و یا برخی از آنتی بیوتیکها مانند سفتریاکسون، مصرف دخانیات خطر ابتلا را بالا می برد، افراد بی تحرک و یا کم تحرک، مبتلایان به بیماریهای کبدی، مبتلایان به بیماری قند، افراد مسن

شکایات شایع

علائم سنگهای صفراوی از بی علامتی تا احساس دردی ناتوان کننده تغییر می کند. اغلب سنگ صفراوی علامتی ایجاد نکرده و به صورت تصادفی در سونوگرافی یافت می شود. در این موارد سنگ خطری برای بیمار نداشته و نیاز به درمان خاصی ندارد.

علائم شامل موارد زیر است:

- تب و لرز
- تهوع و یا استفراغ
- یرقان (نوعی بیماری کبدی که پوست زرد می شود)
- درد خفیف تا شدید در ناحیه بالای شکم. معمولا دردهای بالای شکم که شدید و طولانی بوده، انتشار به پشت دارد، بیش از 30 دقیقه طول کشیده و اغلب برای تسکین نیاز به تزریق مسکن دارند و در اثر جابجایی سنگ های صفراوی ایجاد می شوند. در چنین شرایطی احتمال سنگهای صفراوی مطرح شده و در صورت نیاز درمان صورت می گیرد.

ارزیابی علائم بیمار

سنگ صفراوی ممکن است در رادیوگرافی با اشعه ایکس که برای منظور دیگری انجام شده کشف شود و یا اینکه علائم بیماری پزشک را مشکوک به وجود سنگ صفراوی کند.

جراحی باز: در این روش توسط جراح متخصص یک برش بزرگ برای برداشتن سنگ های داخل مجاری صفراوی و یا کیسه صفرا و برای درمان سنگ های علامت دار انجام می گیرد.

وبسایت : neyritshp.sums.ac.ir
شماره تماس : ۵۲۸۳۰۱۱۰۴
پورتال : ۵۲۸۳۰۱۱۴

با استفاده از نرم افزار بارکد خوان از طریق تلفن همراه می توانید فایل متنی پمفلت را دانلود نمایید.

سایر آزمایشات : از قبیل عکس قفسه سینه، آزمایشات سرمی و الکتروکاردیوگرافی ممکن است برای رد سایر مسایل احتمالی انجام شوند.

برای کم کردن خطر ابتلا به سنگهای صفراوی

نکات زیر را رعایت کنید:

سبزیجات و میوه جات بیشتری میل کنید. از استعمال الکل و دخانیات پرهیز کنید. حاملگی بیش از دو بار ممنوعیت دارد. وزن ایده ال داشته باشید. چاقی مضر است. تحرک کافی داشته باشید. از خوردن غذاهای چرب و حاوی کلسترول زیاد بپرهیزید. حتی الامکان از روش های جلوگیری به غیر از قرص های خوراکی استفاده کنید. (با نظر پزشک)

درمان سنگهای صفراوی

سنگهای صفراوی در صورت علامت دار بودن درمان می شوند. گاهی پزشک صرفاً می خواهد وضعیت شما را تحت نظر داشته باشد. سایر درمانها شامل دارو درمانی، اسفنکترتومی و یا جراحی است. ERCP

دارو درمانی: درمان خوراکی برای از بین بردن برخی سنگهای کوچک تجویز می شود. دارودرمانی به مرور زمان اثر کرده و ممکن است پس از قطع دارو مجدداً سنگ تشکیل شود. این درمان برای افرادی که نمی توانند جراحی کنند مناسب است. برای تخلیه سنگ های مجاری از روش ERCP و یا اسفنکترتومی به تنهایی و صفراوی، قبل از عمل برداشتن کیسه صفرا انجام می شود.

این سوالات ممکن است از شما پرسیده شود:

- 1- آیا علائم با خواب، گرسنگی و غذا خوردن ارتباط دارند؟
- 2- آیا دچار خارش و زردی گذرا شده اید؟
- 3- درد شکم به کدام قسمت بدن انتشار دارد؟
- 4- علائم چگونه شروع شده است؟
- 5- آیا داروی خاصی مصرف می کنید؟
- 6- چه مدت است که علائم بیماری شروع شده؟
- 7- آیا سابقه بیماری قبلی دارید؟

بررسیهای پاراکلینیک بیمار

اولتراسوند: امواج صوتی است که برای ایجاد تصویر از کیسه صفرا و مجاری آن به کار می رود. 8 ساعت قبل از سونوگرافی شکم، نباید غذا میل شود. در حالت ناشتا، صفرا در کیسه صفرا جمع شده و سبب اتساع آن می شود. در این شرایط دیدن سنگ و یا مواد دیگر راحت تر است.

اشعه ایکس : ممکن است جهت گرفتن تصویر از کیسه صفرا و مجاری صفراوی به کار برده می شود.

ERCP: روشی است که پس از تزریق ماده حاجب از مجاری صفراوی با اندوسکوپ های ویژه انجام شده و عکسبرداری می شود. این وسیله می تواند سنگ و سایر علل انسداد را در مجاری صفراوی مشخص کند.